

УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊА КАЈ ПРОДАЖБА НА СТОКИ ИЛИ УСЛУГИ СО ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ

Основни одредби

Член 1

Согласно овие Услови за осигурување на побарувања кај продажба на стоки или услуги со одложено плаќање (во понатамошниот текст: Услови), домашно правно лице кое има или очекува да има оправдан материјален интерес да не настане осигурениот случај, може да ги осигура побарувањата од домашни и странски правни лица.

Предмет на осигурување

Член 2

- (1) Предмет на осигурување, согласно овие Услови, можат да бидат парични побарувања на осигуреникот кај продажба на стоки или услуги со одложено плаќање.
- (2) Осигурувањето, според Условите, ги вклучува побарувањата на осигуреникот за стоки или услуги кои, во согласност со законските и други прописи, се продаваат на купувачите со одложено плаќање од 30 до 90 дена или, доколку е поинаку договорено, во зависност од законските и другите важечки прописи.
- (3) Предмет на осигурување се само оние побарувања и други имотни интереси на осигуреникот за кои е договорен или одобрен кредитен лимит или се означени во полисата, односно договорот за осигурување.
- (4) Предмет на осигурување, доколку се договори, може да бидат и: побарувања за електрична енергија и гас, побарувања остварени преку продажба преку слободни агенти или трговци, побарувања кои произлегуваат од договорите склучени преку други трговски друштва, побарувања кои веќе постоеле во моментот на склучувањето на договорот, помош во наплата на побарувањата и друго, во согласност со дополнителните клаузули.
- (5) Согласно овие Услови, осигуреник може да биде трговско друштво кое се занимава со трговија на стоки или услуги, а купувачи можат да бидат сопственици на приватни дуќани (трговец поединец), трговски друштва, домашни и странски правни лица кои купиле стоки или ги користеле услугите на осигуреникот.

Осигурени опасности

Член 3

- (1) Согласно овие Услови, се обезбедува осигурително покритие и се надоместува неможноста за наплата на паричниот износ на побарувањата врз основа на испорачани стоки или услуги.
- (2) Главни причини за неможност за наплата опфатени со ова осигурување се: несолвентност на купувачот, неисполнување на кредитните обврски од страна на купувачот или двете наведени причини.
- (3) Доколку посебно се договори, во покритие може да се вклучат дополнителни опасности наведени во посебни клаузули за:
  1. купопродажни договори со поврзаните лица,
  2. дискреционен лимит
  3. кредитен лимит

Склучување договор

Член 4

- (1) Договорот за осигурување се смета за склучен кога истиот ќе биде потпишан. Осигурувачот нема да сноси никакви обврски ако, во моментот на склучување на договорот, осигурениот случај настанал или е извесно дека ќе настане.
- (2) Освен ако не е поинаку договорено, договорот за осигурување се склучува за одреден временски период, при што секоја договорна страна може да го раскине, со отказан рок од три месеци. Времетраењето на договорот може да биде: краткорочно до една година, една година или долгорочно подолго од една година, но не повеќе од 3 години.

Времетраење на осигурителното покритие Член 5

- (1) Периодот на осигурување се утврдува со полисата или договорот за осигурување. Осигурувањето започнува на денот и во времето наведени во полисата, но не пред уплатата на првата рата од договорената премија за осигурување, освен ако не е поинаку договорено. Осигурувањето престанува на денот и во времето наведени во полисата или во следните случаи:
  - а. Исцрпување на сумата на осигурување во текот на истиот период на осигурување;
  - б. Прекинување на полисата по барање на една од договорните страни.
- (2) Под услов испораката, односно, транспортот на стоките или извршувањето на услугите да настанале за време на периодот на осигурување, и соодветната фактура да била издадена за испорачаната стока или услуга за време на периодот на осигурување и во договорениот период на фактурирање, осигурителното покритие се активира на следниот начин:
  1. Продажба на стоки:
    - а. во земјата: по испораката и преземањето на стоките од страна на купувачот,
    - б. за извоз: по испраќањето на стоките и преземањето на истите од страна на купувачот,
    - в. ако стоката е во владение на купувачот, кој понатаму ја препродава, односно испратена е под консигнација, се наоѓа во ограден склад или е изложена на саем: по испорака на истата.
  2. Извршување услуги: по извршувањето на услугата која е доспеана за плаќање.
- (3) Испораката, односно, транспортот на стоката или извршувањето на услугата и соодветното доставување на фактурите може да се извршат пред почетокот на периодот на осигурување, во случај на склучување на соодветна дополнителна клаузула за побарувања што веќе постоеле во моментот на склучување на договорот (клаузула Б36.03: Покритие за постоечки побарувања).

Пријавување околности релевантни за проценка на ризикот Член 6

- (1) При склучување на договорот, осигуреникот е должен во писмена форма да го извести осигурувачот за сите околности што му се познати или имало можност да му се познати, а се релевантни за проценка на ризикот.
- (2) Ако осигуреникот дал неточна или нецелосна пријава или пропуштил да ја поднесе истата, осигурувачот може во рок од еден месец од денот кога добил сознанија за неточноста или непотпноста на пријавата да го раскине договорот или да предложи зголемување на премијата пропорционално на повисокиот ризик. Ако осигуреникот не се согласи со новата премија во рок од 14 дена од приемот на предлогот за нова премија, договорот ќе се смета за раскинат.
- (3) Ако осигуреникот намерно поднел неточна пријава или ги изоставил околностите под кои осигурувачот не би го склучил договорот доколку би бил свесен за нивната реална состојба, осигурувачот може да побара поништување на договорот. Правото на осигурувачот да побара поништување на договорот за осигурување ќе биде прекинато, ако во рок од 3 месеци од сознанието за неточноста на пријавата или изоставувањето на одредени околности, не го известил осигуреникот дека има намера да го оствари ова право.
- (4) Доколку осигуреникот случај настане пред осигурувачот да добие сознанија за неточноста или непотпноста на пријавата на околностите релевантни за проценка на ризикот или после тоа, но пред раскинувањето на договорот, надоместокот се намалува сразмерно на платените премии и премиите кои би требало да се платат при реалниот ризик.
- (5) Осигурувачот не може да се повика на неточноста на пријавата или изоставувањето на околностите кои се значајни за проценката на ризикот, ако во времето на склучувањето на договорот тие му биле познати или не можеле да му останат непознати.

Плаќање премија Член 7

Премијата се плаќа во рок од 8 дена од испораката на полисата и / или пресметката на премијата, во висина утврдена со тарифа или други релевантни правила и проценки на ризикот, освен ако не е поинаку договорено. Плаќањето на

премијата може да биде еднократно или на повеќе рати. Ратите може да се плаќаат квартално, месечно или согласно други договорни рокови.

Несолвентност Член 8

Согласно овие Услови, несолвентноста настанува во следниве случаи:

1. Кога поради несолвентност дејствија превземале стечајниот должник, доверителот со оштетно барање или стечајниот управник со цел ликвидација на трговското друштво;
2. Кога поради несолвентност, дејствија превзел стечајниот доверител со поднесува барање за стечај, а стечајниот должникот признава дека постојат причини за стечај;
3. Кога постои претпоставка за трајна несолвентност, каде барањето за стечај е поднесено од доверител кој не успеал да го намери своето парично оштетно барање од средствата остварени во стечајната постапка;
4. Ако стечајната постапка што е затворена од страна на судот заради недостаток на средства (вредноста на средствата на должникот е пониска од трошоците за стечајната постапка или средствата на должникот имаат занемарлива вредност), или ако се констатира дека должникот има само еден доверител;
5. Престанок на деловна активност;
6. Издадена е административна наредба или е направен договор за присилно порамнување со доверителите;
7. Назначен е принуден управител;
8. Назначен е ликвидационен или стечаен управник над целиот имот;
9. Ако според законите на било која држава каде се предвидени некои од претходните точки на овој став или според прописите на таа држава должникот т.е. купувачот се смета несолвентен.

Известување до осигурувачот за промена на ризикот Член 9

Осигуреникот има обврска без одложување да го известува осигурувачот за каква било промена на околностите која може да го зголеми ризикот во врска со веќе настанатите побарувања, односно во врска со другите осигурени имотни интереси на осигуреникот, во спротивно, договорот ќе се смета за раскинат. Осигуреникот е должен писмено да го известува осигурувачот, веднаш штом добие какви било неповолни информации за купувачот или за неговата несолвентност. Ако купувачот, за кој претходно осигурувачот бил информиран дека доцни со намирување на обврските, го подмири својот задоцнет долг, осигуреникот задолжително треба да го известува осигурувачот во најкраток можен рок.

Случаи во кои настанува обврската на осигурувачот Член 10

Обврската на осигурувачот за исплаќање на надоместок се смета дека настанала ако осигуреникот претрпел штета поради неможноста да го наплати паричниот износ на побарувањата од купувачот или ако претрпел штета во врска со други имотни интереси поради настани означени во полисата или во договорот за осигурување, иако презел мерки за спречување на настанување на осигурениот случај.

Исклучување на обврските на осигурувачот Член 11

Осигурувачот нема обврска да му ја надомести на осигуреникот штетата од побарувањата што не може да ја наплати од должникот, или во врска со другите материјални интереси во следните случаи:

1. Во случај на воени настани, востанија или мерки на државните органи кои влијаат на редовната наплата на паричниот износ на побарувањата или остварувањето на други материјални интереси, кои се осигурени;
2. Ако државата прогласи воена состојба или мораториум за намирување на своите обврски, што резултира со неликвидност и несолвентност на осигурувачот;
3. Ако намирувањето на обврските се должи на фактот дека осигуреникот не ги извршил соодветно своите договорни обврски кон должникот;
4. Ако договорот со должникот е склучен спротивно на законските и други прописи;

5. Ако договорот за продажба е склучен врз основа на нецелосни, непроверени или неточни податоци за купувачот;
6. Ако договорот е склучен со купувач кој не ги намирал обврските од претходниот договор навреме;
7. Ако договорот е склучен со купувач чие трговско друштво е под стечај или против кое е отворена стечајна постапка во моментот на склучувањето на договорот;
8. Ако постои намера или голема небрежност на осигуреникот;
9. Ако во судската пресуда од парничната постапка, тужбеното барање на осигуреникот против должникот се одбива како неосновано;
10. Ако должникот е правно лице поврзано со осигуреникот;
11. Ако во договорот со должникот е договорено плаќање пред испораката во земјата или пред испраќање на стоките во странство;
12. Ако испораката на стоката или извршувањето на услугата на купувачот се направени по одбивање на кредитниот лимит, односно, осигурителното покритие за тој купувач не е валидно;
13. Ако за купувачот за кого се испорачува стоката или се извршува услугата, осигуреникот имал сознанија за доцнење при намирање на обврските односно за претходни ненаплатени, доспеани долгови;
14. Ако купувачот за кого се испорачува стоката или се извршува услугата, според сознанието на осигуреникот, објавил дека е несолвентен, согласно важечките законски прописи во државата на купувачот;
15. Ако постои пропуст или неисполнување на обврската која произлегува од договорот за испорака на купувачот, од страна на осигуреникот или лицето кое го застапува осигуреникот;
16. Во случај на плаќање при предавање на документите, губење на правото на стока, како последица на неусогласеност со било кој применлив пропис или обичај;
17. Во случај на нуклеарни експлозии или загадување;
18. Во случај на настанати трошоци за камата (со исклучок на договорната камата), поради задоцнето плаќање или било какви договорни казни или пенали;
19. Во случај на склучување на договор со купувач, кој ја претставува државата, нејзините органи, нејзината администрација - на сите нивоа, од најниското локално, општинско до највисокото републичко ниво;
20. Ако постои одлука на државата, која претставува пречка за извршување на купопродажниот договор или го спречува намирање на долгот.

Спречување на осигурениот случај и спасување

Член 12

- (1) Осигуреникот е должен да преземе пропишани, договорени и други разумни мерки за да се спречи настанување на осигурениот случај, а доколку настане осигурениот случај, тој е должен да стори сè што е во негова моќ истиот да го отстрани или да ги ограничи штетните последици. Исто така обврзан е да ги користи сите разумни мерки за зачувување на своите права, како во однос на клиентите, така и во однос на трети лица.
- (2) Ако осигуреникот не ја исполни обврската од претходниот став, обврската на осигурувачот се намалува за онолку колку што е настаната поголема штета, загуба или трошок поради неисполнувањето.
- (3) Осигуреникот не смее да презема мерки, со кои се зголемува износот на неговите побарувања кон должникот, без согласност на осигурувачот, или мерки кои ги загрозуваат неговите имотни интереси во поголем обем.

Рок за одложено плаќање

Член 13

- (1) Вкупниот краен рок за намирање на долговите договорени со купувачот, т.е. почетниот рок за одложено плаќање со сите дополнително одобрени рокови не може да биде подолг од договорениот најдолг рок за одложено плаќање, дефиниран во договорот за осигурување - полисата.
- (2) Осигуреникот мора да бара согласност од осигурувачот за да го продолжи рокот за одложено плаќање во следните случаи:
  - а. доколку новоодобрениот датум на доспеаност е после договорениот најдолг рок за плаќање;
  - б. доколку на купувачот му бил укинат кредитниот лимит, т.е. повеќе не е валидно осигурителното покритие;

в. доколку за купувачот било дадено или требало да биде дадено објаснување за задоцнувањето со намирување на долгот.

Известување за можно настанување на осигурениот случај

Член 14

- (1) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот, во рамки на рокот за известување за задоцнување со плаќање на долгот, кој е договорен во договорот за осигурување - полисата, за задоцнувањето со плаќање на долгот од страна на должникот или за можно настанување на осигурениот случај.
- (2) Во случај на начин на продажба со плаќање со претходна достава на документи, известувањето за задоцнувањето со плаќање се испраќа во рок од 30 дена од денот на пристигнување на документите и стоката до местото на испорака.
- (3) Кога ќе настане осигурениот случај, осигуреникот е должен да му овозможи на овластениот претставник на осигурувачот да изврши увид во сите сметководствени евиденции и документи со кои располага, а кои се однесуваат на осигуреното побарување или други осигурени имотни интереси.
- (4) Осигуреникот е должен, на барање на осигурувачот, да му достави известување или документ со кои располага и да ги преземе сите разумни мерки за добивање на такви информации или документи кои ги поседуваат други лица, а се однесуваат на осигурените побарувања или други имотни интереси или се поврзани со нив.

Сума на осигурување

Член 15

- (1) Сумата на осигурување се утврдува со полисата, односно договорот за осигурување и ја претставува вкупната обврска на осигурувачот (агрегатен лимит) за време на периодот на осигурување. Истата се договара во договорот за осигурување како највисок износ на обврските на осигурувачот.
- (2) Кредитниот лимит претставува највисок износ на обврската на осигурувачот кон еден купувач. Така, обврската на осигурувачот не може да го надмине вкупниот износ на сите побарувања на осигурениците, кои се вклучени во осигурувањето, кон истиот должник.
- (3) Сумата на осигурување може да опфати, кога е договорено и договорна камата на осигуреното побарување. Затезната камата, договорната казна, пеналите и сл. не се опфатени во сумата на осигурување.
- (4) Сумата на осигурување се утврдува во денари или во валутата во која е договорена.

Надоместок од осигурувањето

Член 16

- (1) Доколку настане осигурениот случај, осигурувачот ќе му ја надомести на осигуреникот штетата предизвикана од истиот, во согласност со договорената процентуална висина на покритието.
- (2) Доколку осигурената сума е помала од износот на осигуреното побарување, осигурувачот ќе го надомести само делот од штетата кој одговара на пропорциите помеѓу осигурената сума и реалната вредност на осигуреното побарување, односно реалната штета во врска со другите осигурени имотни интереси на осигуреникот, а најмногу до износот на осигурената сума.
- (3) Надоместокот од осигурувањето вклучува износи на фактурите кои се предмет на штета, возарини, осигурување, пакување и други слични издатоци, кои купувачот е должен да ги плати, но само доколку тие се вклучени во истата фактура како и осигуреното побарување за стоки или услуги. Покрај тоа, надоместокот ги опфаќа сите камати до датумот на достасување, но не и каматите настанати потоа. Надоместокот од осигурувањето не го вклучува данокот на додадена вредност, освен ако не е поинаку договорено.
- (4) При определување на висината на надоместокот кој осигурувачот е должен да му го плати на осигуреникот, претходно ќе бидат одбиени:
  1. сите плаќања кои на осигуреникот или осигурувачот му ги изврши должникот или друго лице за негова сметка,
  2. во случај кога должникот или било кое друго лице во име на должникот изврши плаќање на осигуреникот по повеќе основи, ќе се смета дека прво е подмирено осигуреното побарување или друг имотен интерес, а дури

- по намирувањето на осигуреното побарувања или другиот имотен интерес ќе се намируваат сите други побарувања,
3. цената на продадената, а потоа вратена стока или износот остварен со реализацијата на заложното право или износот добиен врз основа на некои други средства за обезбедување на побарувањата, по одбивање на трошоците за реализација,
  4. противпобарувања, бонификација, отписи и услуги кои може да се пресметаат наместо плаќањата на должникот, други пресметани, но нереализирани трошоци и трошоци настанати поради штетите кои осигуреникот не морал да ги плати.
- (5) Без согласност на осигурувачот, осигуреникот нема право по настанување на осигурениот случај, да му ја препушти на осигурувачот работата врз која е засновано неговото побарување кон должникот, односно на кое се однесува осигурувањето, како ни правото да бара од осигурувачот исплата на целосната осигурена сума.

Надомест на трошоци

Член 17

Осигурувачот е должен да ги надомести трошоците, загубите и другите штети предизвикани во обид да се отстрани непосредната опасност од настанување на осигурениот случај, како и во обид да се намалат неговите штетни последици, дури и кога заедно со надоместот на штетата се надминува договорената сума на осигурување.

Исплата на надомест од осигурувањето и трошоци

Член 18

- (1) Осигурувачот е должен да плати надомест за осигурување и надомест на трошоците во рок од 14 дена од денот на добивање на комплетна документација врз чија основа може да се утврди постоење и обем на своите обврски.
- (2) Доколку за утврдување на обемот на обврските, на осигурувачот му е потребен подолг временски период од временскиот рок од ставот 1 од овој член, тој е должен на барање на осигуреникот, да го плати неспорниот дел од својата обврска на име на аванското плаќање.
- (3) Осигурувачот го исплаќа надоместот за осигурување и трошоците во денари или во валутата која е договорена. Плаќањето се врши на осигуреникот или на лицето во чија корист е винкулирана полисата.

Обврски на осигуреникот по приемот на надоместот од осигурување

Член 19

- (1) Осигуреникот кој добил надомест од осигурувачот согласно осигурувањето, должен е во договор со осигурувачот да ги преземе сите мерки за наплата на своите побарувања, односно мерки за обештетување од лицето кое ја предизвикало штетата во однос на неговите имотни интереси.
- (2) Осигурувачот ќе ги сноси трошоците поврзани со наплата на побарувањата, односно обештетување, освен ако тоа не е предвидено со дополнителна клаузула која ќе ја сноси осигуреникот.
- (3) Износите кои ќе успеат да се наплатат согласно со ставот 11 од овој член, осигуреникот е должен да ги уплати на сметката на осигурувачот во рок од 15 дена од денот на наплатата. Во случај да се надмине овој рок, ќе се наплати затезна камата утврдена со закон.
- (4) По извршената исплата на надоместот од осигурување, осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги отстапи своите права во врска со побарувањата кон должникот за кој добил надомест, во согласност со соодветните одредби од Законот за облигациони односи.

Права на осигурувачот по настанување на осигурениот случај

Член 20

Осигурувачот има право да го раскине договорот за осигурување доколку настане осигурениот случај, но и понатаму останува обврзан за побарувањата и другите штети до датумот на раскинување на договорот.

Отстапување на договорот за осигурување Член 21

Осигуреникот може да ги пренесе правата и обврските од договорот за осигурување на трето лице единствено со согласност од осигурувачот.

Валута на договорот за осигурување Член 22

Валутата на договорот за осигурување е денар, евро или друга договорена валута. Доколку фактурите за испорачаната стока или извршените услуги се издаваат во валута различна од договорената, износите ќе се претворат во договорената валута според следново:

- а. за пресметување на долгот: според курсот на последниот работен ден од месецот во кој се издадени фактурите, со тоа што сите плаќања по истата фактура се пресметуваат по истиот курс како и фактурата.
- б. за сите износи добиени по исплатата на штетата: според курсот на денот на кој осигуреникот или осигурувачот ја примиле наведената исплата, или во случај на неприменливост на таков курс - курсот на денот на плаќањето наведен во сметководственото одобрение на банката.

Примена на клаузулите Член 23

- (1) Доколку посебно се договори, на договорот за осигурување склучен во согласност со овие Услови, може да се применат и дополнителни клаузули.
- (2) Дополнителните клаузули се интегрален дел на договорот за осигурување само доколку се посебно договорени во договорот за осигурување.

Застарување на побарувања Член 24

Побарувањата од договорот за осигурување на побарувања и други имотни интереси од домашни правни и физички лица застаруваат согласно Законот за облигациони односи.

Право на жалба Член 25

Договарачот или осигуреникот може да достават жалба во однос на осигурувачот до Агенција за супервизија на осигурување, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување.

Надлежен суд Член 26

Во случај на спор меѓу договарачот на осигурување, односно осигуреникот и осигурувачот, месно е надлежен Основен суд Скопје 2, Скопје

Завршни одредби Член 27

Овие услови стапуваат на сила и се применуваат од денот на нивното усвојување.

Бр .02-4660/2-1
Датум: 05.06.2019 година

Претседател на Управен одбор
Бошко Андов

Овие Услови за осигурување ги донесе Управниот одбор на Друштвото на 248-та редовна седница одржана на 05.06.2019 година со одлука бр.02-4660/2 со примена со денот на донесувањето.

Лектор Кристина Велевска